

til toldunionen eller frihandelsområdet. Tværtimod må man også have opmærksomheden henvendt på andre slags forbindelser med Fællesskabet, for hvilke ganske vist GATT's mestbegunstigelsesbestemmelser gælder. Endelig må man i denne sammenhæng endnu en gang erindre om mulighederne for afslutning af handelsaftaler, som ganske vist ikke skaber nogen associering, men som ikke desto mindre kan yde et vigtigt bidrag til løsning af handelspolitiske spørgsmål.

a) *Associering på grundlag af en toldunion.*

101. En associeringsaftale kan først og fremmest være opbygget på grundlag af en toldunion. De overvejelser, der tidligere i denne rapport er gjort vedrørende betragtningerne over Fællesskabets væsen, over den nøje sammenhæng mellem toldunionen og traktatens øvrige bestemmelser, gør det dog klart, at det må anses for udelukket, at en associering alene indskrænker sig til en ren toldunion.

102. Det er allerede nævnt, at et associeret land gennem en toldunion med Fællesskabet ved udelukkelse af CEE-traktatens øvrige bestemmelser ville opnå konkurrencemæssige fordele, som ikke ville være acceptable for medlemslandene. Hvis man altså tilstræber en toldunion, må man anvende en hel række af den økonomiske unions bestemmelser for at skabe en garanti for markedslige vægten. Endvidere må det kræves, at overholdelsen af de fra begge sider påtagne forpligtelser, f.eks. på monopopolitikens område, kontrolleres af associationens organer.

Deraf kan man slutte, at udgangspunktet, toldunionen, skaber en snæver forbindelse med Fællesskabet, der ikke blot indebærer antagelsen af den fælles toldtarif, men også det associerede lands anerkendelse af den økonomiske unions væsentlige grundelementer. Det vil derfor være nødvendigt, at det associerede land underkaster sig en vidtgående disciplin samtidig med, at det erklærer sig indforstået med en vidtgående kontrol med overholdelsen af de indgåede forpligtelser.

103. Fordelen ved en associering i form af en toldunion ligger først og fremmest i, at den tillader en gradvis tilnærmelse af det associerede land til fællesmarkedet og såle-

des forbereder en senere tiltrædelse. Denne form egner sig derfor fortrinligt for lande, der principielt er villige til at søge optagelse, men som ikke kan opfylde de økonomiske betingelser for en tiltrædelse. Såfremt disse lande er parat til at drage de politiske konsekvenser af det snævre associeringsforhold til Fællesskabet, til at overholde den nødvendige disciplin og til at underkaste sig associationens institutionelle kontrolmekanisme, byder en associering på grundlag af en toldunion dem de største fordele i sammenligning med de øvrige former for associering.

104. Helt anderledes er forholdet med hensyn til de industrilande, der vel fuldt ud opfylder de økonomiske og geografiske betingelser for optagelse i fællesmarkedet, men som desuagtet er af den opfattelse, at de ikke kan tage dette skridt af politiske grunde. I disse lande er tanken om gradvis at nærme sig Fællesskabet mindre fremherskende; tværtimod overvejer de at bevare en vis afstand.

Det tilstræbte associeringsforhold vil altså være statisk og ikke dynamisk med hensyn til en stadig større tilnærmelse.

105. Hvis de pågældende lande som argumenter mod fuldt medlemskab fremkommer med spørgsmålet om suverænitet og spørgsmål af udenrigspolitisk karakter, står de over for den kendsgerning, at en associering på grundlag af en toldunion vil rejse lignende problemer som en fuldstændig tiltrædelse.

Som omtalt ville det være urigtigt at gå ud fra den forudsætning, at Fællesskabet ville kunne oprette en toldunion med disse lande samtidig med, at man ser bort fra de øvrige bestemmelser i CEE-traktaten. Tværtimod vil man erkende de øvrige forpligtelser klart og tydeligt og tilgodese dem i forhandlingerne. Den yderst snævre form for associering, der vil kunne skabes på grundlag af en toldunion, ville sandsynligvis for de pågældende lande have til følge, at de på mange områder ville blive bundet af Fællesskabets beslutninger, uden at de på deres side ville have nogen ret til at blive hørt i Fællesskabets institutioner.

b) *Associering på grundlag af et frihandelsområde.*

106. Ved et frihandelsområde opstår der